

Remiss – föreskrifter om information om enhetspriser för alternativa drivmedel

Ni ges härmed möjlighet att lämna synpunkter på förslag till Konsumentverkets föreskrifter om information om enhetspriser för alternativa drivmedel. Föreskrifterna genomför artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU och Konsumentverkets bemyndigande följer av 10 § i förordning (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel. Av bemyndigandet framgår att Konsumentverket får meddela föreskrifter om skyldighet att vid tankstationer tillhandahålla information om enhetspriser för drivmedel.

Enligt Konsumentverkets förslag till föreskrifter ska det på bemannade tankstationer finnas information om nationella enhetspriser för drivmedel. Syftet är att konsumenter lättare ska kunna jämföra den relativa kostnaden för olika drivmedel. Informationen föreslås presenteras i tabellform där enhetspriser för respektive drivmedelstyp visas i nedåtgående riktning. Informationen ska lämnas på tankstationen i närheten av pumpanordningen, i anslutning till tankstationens butiksentré eller i tankstationens butik. Informationen ska vara väl synlig och får inte vara vilseledande eller förvirrande för konsumenterna.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021, under förutsättning att frysningsperioden i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter har löpt ut.

Som bilagor bifogas:

- Föreskriftsförslag
- Remisspromemoria
- Konsekvensutredning

Om ni önskar lämna synpunkter på remissen ska ert svar skickas per e-post till:
konsumentverket@konsumentverket.se eller till
charlotte.soderlund@konsumentverket.se.

eller per post till:

Konsumentverket
Att: Charlotte Söderlund
Box 48
651 02 Karlstad

Svaret ska ha inkommit **senast den 10 juni 2021**. Ange diarienummer
2020/829 i ert svar.

Vid eventuella frågor är ni välkomna att kontakta:

Charlotte Söderlund, 054-19 40 77, charlotte.soderlund@konsumentverket.se
Gustaf Danielsson, 054-19 42 02, gustaf.danielsson@konsumentverket.se

Charlotte Söderlund
Jurist

Gustaf Danielsson
Jurist

Sändlista

- Justitiedepartementet (för kännedom)
- Miljödepartementet (för kännedom)
- Infrastrukturdepartementet (för kännedom)
- Kommerskollegium
- Regelrådet
- Riksförbundet M Sverige
- Motorbranschens Riksförbund
- BIL Sweden
- Transportstyrelsen
- Trafikanalys
- Statens Energimyndighet
- Energimarknadsinspektionen
- Gröna bilister
- Sveriges konsumenter
- Drivkraft Sverige
- Vätgas Sverige
- Energigas Sverige
- Svensk Bensinhandel
- Elbil Sverige

Konsumentverkets författningssamling

ISSN 0347-8041 (tryckt) 2003-1068 (online)

Utgivare: Elin Söderlind

Konsumentverkets föreskrifter om information om enhetspriser för alternativa drivmedel (KOVFS 2021:XX)

**KOVFS
201X:X**

Utkom från trycket

Välj datum

beslutade den XX månad 20XX.¹

Konsumentverket föreskriver² följande med stöd av 10 § förordning (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel.

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om skyldigheten att vid tankstationer lämna information till konsumenter om enhetspriser för alternativa drivmedel.

Informationsskyldigheten avser bemannade tankstationer till vilka konsumenter har allmän tillgång och som tillhandahåller minst tre drivmedelstyper varav minst ett utgör ett alternativt drivmedel enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen.

Definitioner

2 § *Bemannad tankstation*: Ett försäljningsställe för påfyllning av drivmedel till vilka konsumenter har allmän tillgång med tillhörande butikslokal.

Konventionell enhet: Enhet som i stor utsträckning används vid försäljning av respektive drivmedel och är vedertagen.

¹Anmälda enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1–15, Celex 32015L1535).

²Jfr. artikel 7.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (EUT L 307, 28.10.2014, s. 1–20, Celex 32014L0094) och Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/732 av den 17 maj 2018 om en gemensam metod för jämförelse av enhetspriser för alternativa bränslen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU (EUT L 123, 18.5.2018, s. 85–88, Celex 32018R0732).

Bränsleförbrukning: Bränsleförbrukning i enlighet med fordonets EU-typgodkännande vid blandad körning.

2 kap. Beräkning av enhetspriser

Beräkning

1 § Enhetspriser för de drivmedel som anges i 3 kap. 3 § ska uttryckas i svenska kronor per 100 km och beräknas enligt följande³:

Genomsnittligt bränslepris i svenska kronor per konventionell enhet × bränsleförbrukning per 100 km.

Referensfordon

2 § För varje drivmedel som ska presenteras i jämförelsen ska referensfordon tas fram som ska utgå från den karosserityp i Transportstyrelsens vägtrafikregister som nyregistrerats flest gånger föregående kalenderår.

Referensfordonets bränsleförbrukning ska beräknas som ett genomsnitt av de tre fordonsmodeller som nyregistrerats flest gånger i Transportstyrelsens vägtrafikregister föregående kalenderår. Den genomsnittliga bränsleförbrukningen av dessa fordonsmodeller utgör referensfordonets bränsleförbrukning.

Om det för ett drivmedel inte finns underlag avseende tre fordonsmodeller kan urvalet för det referensfordonet utgöras av ett mindre antal fordonsmodeller.

3 kap. Information om enhetspriser

1 § På bemannade tankstationer ska en jämförelse mellan enhetspriser för alternativa drivmedel visas i informationssyfte.

Utformning

2 § Enhetspriserna ska presenteras för respektive drivmedel i tabellform i nedåtgående riktning.

Drivmedel

3 § Följande drivmedel ska ingå i jämförelsen:

- diesel,
- bensin,
- el,
- fordonsgas (naturgas/biogas),
- E85,
- HVO100.

³ Enligt Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/732 av den 17 maj 2018 om en gemensam metod för jämförelse av enhetspriser för alternativa bränslen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU.

Informationstext

4 § Följande text ska framgå av informationen:

”Tabellen visar en nationell jämförelse mellan olika drivmedels genomsnittliga enhetspriser. Priset du tankar för idag kan därför vara ett annat. Läs mer på Bilsvar.se”

Storlek

5 § Om jämförelsen lämnas i tryckt format ska den ha minst formatet 210 × 297 mm (A4-format). Om informationen istället lämnas på en digital bildskärm ska storleken på informationen på bildskärmen minst motsvara 210 x 297 mm (A4-format).

Placering

6 § Informationen ska placeras i närheten av pumpanordningarna, i anslutning till tankstationens butiksentré eller i tankstationens butik. Informationen ska vara framträdande och får inte vara vilseledande eller förvirrande för konsumenterna.

Uppdatering

7 § Enhetspriserna i jämförelsen ska uppdateras varje kalenderkvartal. Referensfordonen i jämförelsen ska uppdateras varje kalenderår.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 oktober 2021

CECILIA TISELL

Konsekvensutredning

KOVFS 2021:XX

Information om enhetspriser för alternativa drivmedel

Innehållsförteckning

1 Konsekvensutredning	3
1.1 Allmänt	3
1.2 Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå	3
1.3 Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd	5
1.3.1 Allmänt	5
1.3.2 Information på webbplats	6
1.3.3 Branschöverenskommelse	7
1.3.4 Alternativ lydelse av föreskrifterna	7
1.3.5 Alternativ om ingen reglering kommer till stånd	8
1.4 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	8
1.5 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på	9
1.6 Uppgifter om kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för övervägda regleringsalternativ	9
1.6.1 Inledning	9
1.6.2 Drivmedelsföretag	10
1.6.3 Drivmedelskonsumenter	12
1.6.4 Konsekvenser för övriga	13
1.6.5 Alternativ till reglering	14
1.7 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	14
1.8 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	16
1.9 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen	17
1.10 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader	18
1.11 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen	19
1.12 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen	20
1.13 Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning	21
Kontaktpersoner	21

1 Konsekvensutredning

1.1 Allmänt

Enligt 4 § i förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, KUF, ska en myndighet innan den beslutar om föreskrifter utreda rådets kostnadsmässiga samt andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning får myndigheten besluta om föreskrifter utan att göra någon konsekvensutredning, 5 § KUF.¹ Konsumentverket bedömer att en konsekvensutredning behöver göras i detta fall. Myndigheten ska också enligt 4 § 2 p. KUF ge organisationer, näringslivet och andra som kostnadsmässigt eller på något annat betydande sätt berörs tillfälle att yttra sig om föreskrifterna och konsekvensutredningen. Så sker genom remittering av föreskrifterna, remisspromemorian och konsekvensutredningen.

Konsumentverket avser även att anmäla föreskrifterna till Kommerskollegium enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter.

1.2 Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

De föreslagna föreskrifterna har sin grund i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen. Kommissionens övergripande avsikt med direktivet är en minskning av oljeberoendet inom transportsektorn. Det måste enligt kommissionen uppnås genom en rad olika politiska initiativ, bland annat utveckling av en hållbar strategi för alternativa bränslen och av en infrastruktur anpassad till detta. Minskning av transportsektorns växthusgasutsläpp ska ske med 60 procent fram till 2050, jämfört med nivåerna för 1990.²

De allmänna målen i direktiv 2014/94/EU är även att bidra till en diversifiering av energikällor för transporter och till en minskning av CO₂-utsläpp och andra förorenande utsläpp inom detta område. I direktivet anges exempelvis krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att gemensamma tekniska standarder uppfylls för laddningsstationer för fordon, för tankstationer och för landströmsanläggningar. Direktivet innehåller vidare krav på prissättning samt att olika typer av information ska göras tillgänglig för användarna.

¹ Konsekvensutredningens innehåll beskrivs i 6-7 §§ KUF.

² Skäl 2 i direktiv 2014/94/EU.

Det framgår av skälen till direktivet att lättfattlig och lätt jämförbar information om priser för olika bränslen skulle kunna spela en viktig roll i att göra det möjligt för fordonsanvändare att bättre värdera den relativa kostnaden för bränslen på marknaden.³

Direktiv 2014/94/EU har till stor del införlivats i svensk rätt genom lagen (2016:915) och förordningen (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel. Genom förordningen fick myndigheter bemyndigande att föreskriva och utöva tillsyn i enlighet därmed.

Av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU följer att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser visas i informationssyfte. Av 10 § i förordning (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel framgår att Konsumentverket får meddela föreskrifter om skyldighet att vid tankstationer tillhandahålla information om enhetspriser för andra relevanta drivmedel. Enligt artikelns andra stycket ska, för att öka konsumenternas kunskap och skapa insyn i bränslepriserna på ett sätt som är enhetligt i hela unionen, kommissionen ges befogenhet att genom en genomförandeakt anta en gemensam metod för jämförelse av enhetspriser för alternativa bränslen.

Det framgår inte närmare av direktivtexten hur informationen på tankstationerna ska utformas. I maj 2018 antog därför Kommissionen en genomförandeförordning om en gemensam metod för jämförelse av enhetspriser för alternativa bränslen i enlighet med direktiv 2014/94/EU. Det resulterade i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/732 av den 17 maj 2018 om en gemensam metod för jämförelse av enhetspriser för alternativa bränslen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU. Den gemensamma metoden ska enligt artikel 1 i Kommissionens genomförandeförordning (2018/732) baseras på priser som uttrycks som belopp i tillämplig valuta per 100 km. De värden för bränsleförbrukning som anges i fordonens intyg om överensstämmelse ska användas för beräkning av enhetspriserna.

I syfte att få en enhetlig reglering inom unionen tillsattes dessutom en arbetsgrupp som har tagit fram ett stödjande dokument i form av en rekommendation. Rekommendationen anger hur informationen bör presenteras, var den kan lämnas samt vilka tankstationer som bör omfattas av informationskraven.⁴ Rekommendationen är i sig inte rättsligt bindande, men Konsumentverkets bedömning att den bör genomföras i den mån det är lämpligt och möjligt.

³ Skäl 51, direktiv 2014/94/EU.

⁴ Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

I sammanhanget är det också värt att nämna att Konsumentverkets bedömning är att de enhetspriser som avses i direktivet inte är samma typ av prisuppgifter som omfattas av prisinformationslagen (2004:347), PIL. Det pris som PIL tar sikte på är exempelvis det pris som konsumenten faktiskt betalar för drivmedlet i samband med tankning. Enhetspriserna är endast ett genomsnittligt pris baserat på det pris som tillämpats de senaste tre månaderna för ett visst drivmedel. Det har således ingen koppling till det pris som konsumenten faktiskt betalar, utan är endast ett relativt genomsnittsvärde som anges i informationssyfte.

Artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU ska således införlivas i svensk rätt. I syfte att uppnå målet med direktivet har Konsumentverket för avsikt att utfärda föreskrifter om skyldigheten att vid bemannade tankstationer tillhandahålla information om enhetspriser i jämförelsesyfte för alternativa drivmedel. Enligt föreskriftsförslaget ska det på den bemannade tankstationen finnas information om nationella genomsnittspriser för drivmedel. Syftet är att konsumenten lättare ska kunna jämföra drivmedlens relativa kostnader. Informationen föreslås presenteras i tabellform där enhetspriser för varje drivmedelstyp visas var för sig i nedåtgående riktning. Informationen ska lämnas på tankstationen i närheten av pumpanordningen, i anslutning till tankstationens butiksentré eller i tankstationens butik. Informationen ska vara väl synlig och får inte vara vilseledande eller förvirrande för konsumenterna. Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

Konsumentverket vill åstadkomma föreskrifter som är korrekta, ger vägledning till branschen och är anpassade till syftet att göra det möjligt för fordonsanvändare att bättre värdera den relativa kostnaden för olika bränslen som finns på marknaden så att de kan göra väl avvägda affärsbeslut vid inköp av fordon i framtiden. Konsumenten görs också medveten om de kostnader som konsumentens fordonstyp med tillhörande drivmedel kan medföra. Med anledning av att allt fler drivmedelprodukter utvecklas och produceras behöver konsumenten vägledning. Informationen är viktigt för att öka kunskapen om hur deras val av drivmedel såväl ekonomiskt som miljömässigt påverkar dem.

I arbetet med konsekvensutredningen har Konsumentverket använt sig av Tillväxtverkets vägledning och checklista.⁵

⁵ Tillväxtverket, Utred konsekvenser av regler, se <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/forenkling/utred-konsekvenser-av-regler.html>

1.3 Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

1.3.1 Allmänt

Som tidigare framgått finns det ett EU-rättsligt krav på att information om enhetspriser för alternativa drivmedel ska visas på tankstationer. Artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU har ännu inte införlivats vare sig i lag eller förordning. Föreskrifter skulle därmed säkerställa att direktivets artikel 7.3 införlivas i svensk rätt. Härigenom bedömer Konsumentverket att det inte finns något annat alternativ till reglering än genom föreskrifter. Om en reglering genom föreskrifter inte sker kommer Sverige inte att ha genomfört EU-rätten fullt ut.

Konsumentverket väljer ändå att resonera kring alternativa lösningar för att på annat sätt möjligen uppnå syftet med artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU. Enligt 8 a § lag (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel framgår att om en näringsidkare inte lämnar information om enhetspriser enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 § tillämpas marknadsföringslagen (2008:486), med undantag av bestämmelserna i 29-36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan prisinformation ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

1.3.2 Information på webbplats

Ett alternativ till föreskrifter är att Konsumentverket lämnar sammanfattande information om enhetspriser för relevanta drivmedel på Konsumentverkets webbplats. Det skulle innebära att Konsumentverket skapar en särskild flik på till exempel Bilsvär.se. Webbplatsen är en oberoende, kostnadsfri tjänst där konsumenter kan jämföra olika bilmodeller avseende ekonomi, miljö, säkerhet och teknik. Konsumenter som besöker webbplatsen skulle då kunna få information om drivmedlens relativa kostnader i tabellform.

Av direktivet följer emellertid en skyldighet för *företag* att lämna informationen. Genom detta alternativ skulle det inte heller, på samma sätt som genom föreskrifter, kunna säkerställas att konsumenter får ta del av informationen. Det kan också antas att konsumenter i högre grad kan ta till sig informationen i samband med att konsumenten väntar på att tankningen ska slutföras eller i samband med besök i tankstationens butik. Det är därför viktigt att det i föreskrifterna regleras ramarna för exempelvis vilka drivmedelstyper som ska presenteras, var på tankstationen informationen kan lämnas samt hur ofta den ska uppdateras. Om en reglering inte kommer till stånd skulle dessutom informationen som lämnas på tankstationerna riskera att inte vara jämförbar, vilket försvårar för konsumenter att fatta väl avvägda affärsbeslut.

Utöver Kommissionens genomförandeförordning (2018/732) saknas bindande krav avseende var på tankstationerna som informationen ska finnas samt vilka drivmedel och tankstationer som bör omfattas av jämförelsen. Det skulle kunna leda till att konsumenter inte får information om enhetspriser på drivmedel och härigenom inte har samma möjlighet att göra jämförelser.

Information som endast finns tillgänglig på Konsumentverkets webbplats är därför inte ett alternativ som bör övervägas, eftersom EU-rätten då inte skulle kunna upprätthållas.

1.3.3 Branschöverenskommelse

Ett annat alternativ är att Konsumentverket ingår en så kallad branschöverenskommelse med berörd branschorganisation om skyldigheten att lämna information om enhetspriser för andra relevanta drivmedel. En branschöverenskommelse skulle kunna medföra en informationsskyldighet för medlemmarna under förutsättning att dessa ålagts en skyldighet genom medlemskapet i branschorganisationen att följa den ingångna branschöverenskommelsen. Genom en branschöverenskommelse skulle det kunna regleras var enhetsprisjämförelsen skulle kunna lämnas samt vilka drivmedel och tankstationer som omfattas av överenskommelsen.

Det skulle härigenom kunna argumenteras för att innehållet i branschöverenskommelsen utgör god marknadsföringssed enligt marknadsföringslagen (2008:486) och då även gäller för företag som inte är medlemmar i den aktuella branschorganisationen. Frågan huruvida Konsumentverkets branschöverenskommelser utgör god marknadsföringssed måste dock bedömas från fall till fall och prövas av domstol. Det skulle kunna leda till en osäkerhet huruvida det finns en skyldighet för vissa företag att lämna informationen och syftet med artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU skulle kunna gå förlorad.

Konsumentverket anser dock att föreskrifter, har större förutsättningar att nå spridning och ha genomslagskraft i branschen än genom en branschöverenskommelse. Vidare har företag en skyldighet att följa föreskrifterna vilket säkerställer direktivets syfte och härigenom finns inget annat alternativ än att utfärda föreskrifter.

1.3.4 Alternativ lydelse av föreskrifterna

Som särskilt berörs i remisspromemorian till denna föreskrift samt i avsnitt 1.7 i denna konsekvensutredning, överensstämmer föreskrifterna med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Det finns visst handlingsutrymme beträffande var på tankstationen som informationen ska placeras, vilka tankstationer som ska omfattas samt vilka referensfordon som ska användas vid framtagandet av en genomsnittlig bränsleförbrukning. För

detta har en rekommendation tagits fram.⁶ Konsumentverket har i möjligaste mån försökt att följa förslagen i rekommendationen. De avsteg som görs från rekommendationen är då det rekommenderas att höginblandade biodrivmedel samt syntetiska och paraffiniska drivmedel inte bör räknas som ett alternativt drivmedel vid bestämmandet av hur många drivmedelstyper som en tankstation tillhandahåller. Det får betydelse eftersom föreskriftsförslaget träffar bemannade tankstationer som tillhandahåller minst tre drivmedelstyper varav minst ett utgör ett alternativt drivmedel. Konsumentverket föreslår att höginblandade biodrivmedel samt syntetiska och paraffiniska drivmedel kan medräknas vid bestämmandet av antalet drivmedelstyper. Om ett sådant avsteg inte hade föreslagits skulle det innebära att ett fåtal tankstationer i Sverige hade omfattats av föreskrifterna. Många drivmedelsanläggningar tillhandahåller något höginblandat biodrivmedel eller syntetiskt och paraffiniskt drivmedel utöver fossila drivmedlen. Till exempel skulle HVO100 och E85 enligt rekommendationen inte få räknas med. Enligt uppgift från Drivkraft Sverige skulle det i så fall röra sig om 125 bemannade tankstationer, vilket utgör 4,6 procent av det totala antalet tankstationer i Sverige. Rekommendationen anger dessutom att minst 10 procent av det totala antalet drivmedelsanläggningarna i landet bör åläggas att lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel, vilket inte hade kunnat uppfyllas om avsteg inte hade gjorts. Det är därför inte ett alternativ som bör beaktas eftersom Konsumentskyddet riskerar att urholkas om informationen om enhetspriser för alternativa drivmedel når så pass få konsumenter.

1.3.5 Alternativ om ingen reglering kommer till stånd

Om ingen reglering kommer till stånd kommer inte Sverige att uppfylla kraven i direktivets artikel 7.3 och därmed inte säkerställa att information om enhetspriser lämnas på tankstationer. Informationen är viktig för att uppfylla de allmänna målen i direktiv 2014/94/EU samt för att möjliggöra för konsumenter att fatta väl avvägda affärsbeslut.

Om ingen reglering sker kan det inte heller säkerställas att konsumenter får information om enhetspriser för alternativa drivmedel. Konsumenters möjlighet att aktivt jämföra vilken kostnad som olika drivmedel medför bedöms minska. En utebliven reglering kan också innebära en risk för att information om enhetspriser överhuvudtaget inte lämnas, att motivationen för att informera om enhetspriserna sjunker med tiden eller att informationen inte lämnas på ett sätt som inte är enhetligt.

⁶ Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

1.4 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Konsumentverket bedömer att de aktörer som i huvudsak berörs av den nya föreslagna regleringen är drivmedelsföretag och drivmedelskonsumenter.

Direkt berörda av regleringen, i meningen att föreskrifterna kan få betydelse för hur de bedriver sin verksamhet, är särskilt drivmedelsföretag. I sammanhanget avses drivmedelsföretag som på tankstationer tillhandahåller drivmedelsprodukter till konsumenter. Även branschorganisationer som har dessa som medlemsföretag påverkas av föreskrifterna, liksom Konsumentverkets tillsynsverksamhet på motor- och drivmedelsområdet. Konsumenter som står i valet att köpa eller privatleasa en personbil kan komma att beröras av föreskrifterna i den mening att konsumenter förväntas bli mer medvetna om vilka kostnader som deras val av fordon med tillhörande drivmedel medför.

Föreskrifterna rör också Trafikanalys respektive Energimarknadsinspektionens verksamheter samt berör konsument- och miljöorganisationer på drivmedelsområdet. För Trafikanalys har föreskrifterna koppling eftersom myndigheten föreslår ta fram vissa genomsnittliga referensfordons bränsleförbrukning en gång per år. Konsumentverket har i föreskriftsarbetet haft kontinuerlig kontakt med Trafikanalys gällande detta. För Energimarknadsinspektionen innebär föreskriftsförslaget att inspektionen behöver lämna information om genomsnittliga priser för elavtal till Konsumentverket varje kvartal. Konsumentverket har i arbetet också samverkat med Energimarknadsinspektionen.

Läs mer om kostnads- och tidsmässiga konsekvenser för berörda aktörer i avsnitt 1.6 och 1.10.

Konsumentverket har eftersträvat att i sändlistan för remissen inkludera de intressenter som kan beröras av regleringen.

1.5 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU framgår att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser visas i informationssyfte.

Konsumentverkets bemyndigande anges i 10 § förordning (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel. Av bestämmelsen framgår att Konsumentverket får meddela föreskrifter om skyldighet att vid tankstationer tillhandahålla information om enhetspriser för andra relevanta drivmedel.

1.6 Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för övervägda regleringsalternativ

1.6.1 Inledning

Det alternativ som Konsumentverket föreslår är att utfärda föreskrifter på området för att uppfylla genomförandet av artikel 7.3 i direktivet samt möjliggöra tillsyn i enlighet med 8 a § i lag (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel. Nedan följer en redogörelse av kostnadsmässiga och andra konsekvenser som föreskrifterna förväntas medföra.

1.6.2 Drivmedelsföretag

Föreskrifter som uppställer krav på att tankstationer ska informera om enhetspriser för alternativa drivmedel i jämförelsesyfte påverkar givetvis de aktörer som tillhandahåller och driver tankstationer. Det är emellertid inte alla tankstationer som föreslås omfattas av föreskriften utan endast de tankstationer som är bemannade och som säljer minst tre drivmedelstyper varav minst ett drivmedel är ett alternativt sådant omfattas.

I Sverige finns ett 15-tal drivmedelsföretag med totalt 2 760 stycken drivmedelsanläggningar. Det är fyra drivmedelsleverantörer som dominerar den svenska marknaden är Preem, Circle K, OKQ8 och St1.⁷ Enligt uppgifter från branschorganisationen Drivkraft Sverige finns det i Sverige 793 stycken "serviceanläggningar", 1850 stycken "automatstationer" och 58 stycken "bensinstationer".⁸ Med "serviceanläggningar" avses större försäljningsställe för motorbränsle med butik- och bilrelaterad service. Vad gäller begreppet "automatstation" avses ett obemannat försäljningsställe där kunden endast kan betala via en automat. Butikslokal eller lokal i anslutning till butik, garage och liknande omfattas inte. Med "bensinstationer" menas försäljningsställe med flera pumpar och butikslokal. Enligt uppgifter från Tillväxtverket finns det cirka 3700 drivmedelsanläggningar i Sverige.⁹ I den siffran räknas emellertid anläggningar för tunga fordon samt sjömackar med. Uppgifterna kan tillsammans användas för att få en indikation på hur många tankstationer som kan omfattas av föreskriften.

Enligt uppgift från Drivkraft Sverige är 851 av totalt 2 760 säljställen bemannade.¹⁰ Det finns vissa svårigheter i att bedöma hur många av dessa

⁷ Statens Energimyndighets promemoria, miljöinformation om drivmedel s, 25.

⁸ Se Drivkraft Sveriges statistik på sin webbplats:
<https://drivkraftsverige.se/statistik/forsaljningsstallen/>

⁹ Mejl från Tillväxtverket, 2020-04-28.

¹⁰ Se <https://drivkraftsverige.se/statistik/forsaljningsstallen/>, där "Servicestation" och "Bensinstation" utgör bemannade stationer år 2020.

tankstationer som tillhandahåller minst tre drivmedelstyper varav minst ett är ett alternativt eftersom det saknas komplett statistik om vilka drivmedelstyper som respektive tankstationer erbjuder. Konsumentverket uppfattning är att majoriteten av de bemannade tankstationerna tillhandahåller åtminstone två drivmedelstyper, vanligen diesel- och bensenprodukter. Ytterligare drivmedelstyper som vanligen förekommer bedöms vara el, E85 eller HVO100. Trots att det är svårt att uppskatta det totala antalet drivmedelsstationer som skulle omfattas av föreskrifterna bedömer Konsumentverket, mot bakgrund av uppgifter från Drivkraft Sverige och Tillväxtverket, att det rör sig om ungefär 600 tankstationer. Av totalt 2 760 tankstationer är det cirka 30 procent som inte är anslutna till branschorganisationen Drivkraft Sverige.

Eftersom föreskrifterna innebär nya krav kommer det för berörda tankstationer att innebära ökade kostnader och viss administrativ börda eftersom informationen enligt direktivets krav ska finnas fysiskt på tankstationerna. Det innebär ökade kostnader i form av framtagande och underhåll av det tryckta materialet. Det kommer att finnas viss flexibilitet för tankstationerna beträffande var på stationen som informationen ska presenteras, men den största kostnaden för tankstationerna bedöms ligga i det initiala införandet av regleringen. Det kan, men behöver inte, bestå av inköp av skyltar/affischer och digitala skärmar m.m.

Konsumentverket föreslår att verket ska tillhandahålla en PDF på Konsumentverkets webbplats som innehåller all nödvändig information som enligt föreskrifterna krävs. Syftet är att tankstationen endast ska behöva skriva ut filen och sätta upp den på angiven plats på tankstationen för att uppfylla kraven. Det innebär att skärmar eller egenlayoutade posters inte nödvändigtvis behöver köpas in. Det tillkommer däremot vissa oundvikliga löpande kostnader för att uppdatera informationen samt att uppdatera uppgiften om pris var tredje månad. Den exakta kostnaden kommer att variera eftersom det kostar mer att köpa in en bildskärm än exempelvis en tryckt poster. Kostnaden kommer också att kunna variera beroende på hur tillhandahållaren av tankstationen väljer att presentera informationen, antingen genom en egen utformad poster eller genom Konsumentverkets färdiga PDF. En bildskärm bedöms kosta cirka 2 000 kr och en A4-poster cirka 30 kr i tryckkostnad. Kostnaden kan multipliceras med antalet drivmedelsstationer som omfattas av kravet (ca 600 stycken). Det innebär att om samtliga tankstationer väljer att köpa in en bildskärm kan den totala kostnaden för alla tankstationer tillsammans bli 1 200 000 kr och för en tryckt poster 18 000 kr. Det är däremot inte troligt eftersom Konsumentverket bedömer att en stor andel av tankstationerna kommer att använda sig av den PDF som tillhandahålls kostnadsfritt på Konsumentverkets webbplats.

För det fall en tankstation istället väljer att tillhandahålla informationen via en bildskärm kommer den administrativa bördan av att byta informationen att minska. För det fall tankstationen väljer att endast skriva ut den PDF som

Konsumentverket kommer att tillhandahålla rör det sig endast om kostnader för papper samt bläckpatron. Eftersom uppgifterna ska uppdateras varje kvartal rör det sig om en nästintill obetydlig kostnad på några kronor. Oavsett om drivmedelsföretag på egen hand vill utforma det tryckta eller digitala materialet eller hämta det från Konsumentverkets webbplats bedömer Konsumentverket att det bör rymmas inom bolagens befintliga kostnadsramar.

Justering och uppdatering av informationen samt utbyte av det tryckta materialet bedöms kunna göras med personal som redan arbetar på tankstationen och kan anses ingå i personalens befintliga arbetsuppgifter. Eftersom det endast är bemannade stationer som omfattas av informationskravet är Konsumentverkets bedömning att de administrativa kostnaderna för att justera enhetspriserna kvartalsvis inte kan anses märkbar. Det eftersom tankstationen i viss mån kan välja var man väljer att presentera informationen samt att personal redan finns på plats. Tankstationerna behöver därför till exempel inte anlita konsulter som åker till tankstationerna och byter ut affischen eller uppdaterar informationen.

Det är inte tillräckligt att informationen om enhetspriser för alternativa drivmedel endast tillhandahålls via tankstationernas webbplatser, vilket sannolikt hade varit det mest kostnadseffektiva alternativet. Om Konsumentverket hade föreslagit att ingå en branschöverenskommelse hade kostnaderna varit densamma som det nu föreslagna alternativet eftersom tankstationerna hade behövt presentera samma information. Som ovan nämnts har föreskrifter dock större förutsättningar att nå spridning och ha genomslagskraft i branschen. Föreskrifterna implementerar artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU och härigenom finns inget annat alternativ än att utfärda föreskrifter.

1.6.3 Drivmedelskonsumenter

De som indirekt kommer att påverkas av föreskrifterna är de konsumenter som köper drivmedel av berörda aktörer. I Sverige finns det närmare 5 miljoner personbilar i trafik och 78 procent av befolkningen över 18 år innehar körkort för personbil.¹¹

Ett krav på att bemannade tankstationer ska tillhandahålla information om enhetspriser för drivmedel kan ge konsumenter ökad kunskap om den relativa kostnaden för olika drivmedel. Det kan i sin tur kan påverka konsumenter att vid köp av fordon välja ett sådant med mer miljömässigt- och kostnadseffektivt fördelaktiga egenskaper på marknaden. I det långsiktiga perspektivet kan det leda till att minska den negativa påverkan på miljön som biltrafiken särskilt har genom val av drivmedel. Av skälen till direktiv 2014/94/EU framgår att lättfattlig och lätt jämförbar information om priser ska visas för att olika bränslen skulle kunna spela en viktig roll i att göra det möjligt för

¹¹ "Fordon 2020", Trafikanalys (<https://www.trafa.se/vagtrafik/fordon/fordon-2020-11353>)

fordonsanvändare att bättre värdera den relativa kostnaden för olika bränslen som finns på marknaden.

Vidare är det en fördel för konsumenterna att informationskravet införlivas i samtliga EU-medlemsstater eftersom det leder till ökad igenkänning.

Genom föreskrifterna bedömer Konsumentverket att möjligheten för konsumenter att fatta ett välgrundat affärsbeslut ökar. Det är särskilt viktigt då marknaden för drivmedel utvecklas snabbt, vilket annars kan försvåra för konsumenterna att jämföra olika drivmedels relativa kostnader. Att konsumenter ges möjlighet att kunna jämföra drivmedlens relativa kostnader ökar förutsättningarna för att kunna fatta ett aktivt val. Konsumentverket bedömer inte att kostnaden för tankstationerna att införliva föreskriften eller att löpande uppdatera den kommer att övervältras på konsumenten i någon mån.

En identifierad risk som kan anses föreligga för drivmedelskonsumenterna är att informationen om enhetspriser för alternativa drivmedel kan förväxlas med tankstationernas egna priser. För att undvika förväxling är det av stor vikt, i de fall tankstationen själva önskar att utforma informationen, att det tydligt framgår att informationen om enhetspriser för alternativa drivmedel inte är detsamma som de faktiska priser som tankstationerna ska tillhandahålla enligt prisinformationslagen.

1.6.4 Konsekvenser för övriga

Utöver ovan nämnda aktörer kommer föreskrifterna att innebära kostnader för Konsumentverket. Kostnaden består i att samla in information om drivmedelspriser från drivmedelsleverantörernas webbplatser där viss information kommer att kunna inhämtas automatiskt via så kallad API. Det kommer däremot att innebära manuell hantering då alla drivmedelstyper inte säljs på alla tankstationer eller möjliggör inhämtning via API på samma sätt. Det bör inte innebära några kostnader utöver den arbetstid som krävs för att inhämta informationen. Initialt kommer det att kräva resurser för Konsumentverket att inhämta informationen. Därtill ska informationen sammanställas, bearbetas och publiceras på någon av Konsumentverkets webbplatser. Att löpande underhålla och uppdatera informationen kommer att innebära viss tidsåtgång. Förhoppningen är dock att stor del av insamlingen sker automatiserat och att det därför inte medför en märkbar belastning för Konsumentverket.

Utöver de drivmedelsföretag som omfattas medför förslagen även tidsåtgång och resurser för andra myndigheter. För Trafikanalys del innebär det ett arbete som består i att den myndigheten sammanställer vilka genomsnittliga fordons bränsleförbrukning som bör användas i beräkningen av enhetspriserna. Framtagandet av genomsnittlig förbrukning för respektive drivmedelstyp sker i samarbete med Konsumentverket. Dessa uppgifter föreslås uppdateras årligen.

Med tanke på att Trafikanalys redan idag har tillgång till relevanta uppgifter i Transportstyrelsens vägtrafikregister avseende de flesta drivmedelstyperna bedömer Konsumentverket att det inte innebär några märkbara kostnader utöver det normala. Trafikanalys har uppskattat kostnaderna för det initiala arbetet med cirka 50 000 kronor i samband med att ta fram segmenteringsmodell och rutiner för det kommande årliga underlaget. Det kan eventuellt tillkomma kostnader om myndigheten behöver beställa specifika datauttag, från till exempel Statistiska Centralbyrån, för just detta ändamål. Resursåtgången samt tidsåtgången bedömer Konsumentverket inte vara märkbar.

Konsumentverket kommer att ta fram referensfordon för drivmedelstyperna HVO100 samt E85 eftersom uppgifterna för drivmedelstyperna inte kan tas fram på samma sätt som övriga på grund av brist på underlag.

Föreskrifterna får även konsekvenser för Energimarknadsinspektionens verksamhet. Det består i att ta fram genomsnittliga priser på el var tredje månad och lämna informationen till Konsumentverket. Det innebär en manuell handläggning och Konsumentverket har i föreskriftsarbetet samrått med Energimarknadsinspektionen för att ta fram underlag för priserna kvartalsvis. Konsumentverket bedömer att det inte medför några ekonomiska konsekvenser för Energimarknadsinspektionen.

1.6.5 Alternativ till reglering

Ett alternativ till reglering är att tillhandahålla information på Konsumentverkets webbplats (se avsnitt 1.3.2) vilket skulle innebära att föreskrifter inte utfärdas. Nämnade alternativ skulle endast innebära kostnader för Konsumentverket för att kontinuerligt underhålla informationen och sammanställa den så att den blir lättillgänglig för konsumenterna. För drivmedelsbolagen skulle det inte innebära några kostnader över huvud taget. Detta får dock till följd att EU-rätten inte implementeras.

Ett annat alternativ som diskuterats är att ingå en branschöverenskommelse med berörd branschorganisation (se avsnitt 1.3.3). Att ingå en branschöverenskommelse skulle sannolikt inte medföra mindre kostnader jämfört med föreskriftsalternativet eftersom kraven skulle i huvudsak vara densamma. Informationen skulle behöva finnas på tankstationerna enligt direktivets krav och framtagandet av innehållet i informationen skulle bestå. Alternativen som medför ett annat genomförande för att konsumenterna ska nås av informationen om enhetspriser än genom föreskrifter är dock inte rimligt eftersom EU-rättens införlivande då inte sker.

Mot bakgrund av ovan är det enligt Konsumentverkets bedömning mest lämpligt att föreskriva om skyldigheten att vid tankstationer lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel, eftersom det är det enda alternativ som säkerställer att artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU införlivas i svensk rätt.

1.7 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Det föreslagna föreskriftsalternativet överensstämmer med innehållet i artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU. Föreskrifterna innehåller inga tillägg utöver direktivets ordalydelse och innebär inte någon skärpning av direktivet eller annan internationell reglering. Av lydelsen i artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU framgår endast att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser visas i informationssyfte. Vidare finns metoden som ska användas vid beräkningen av enhetspriserna angiven i Kommissionens genomförandeförordning (2018/732). Det framgår att enhetspriserna ska beräknas genom att multiplicera bränslepriset i svenska kronor per konventionell enhet med bränsleförbrukning per 100 km. Det följer också att enhetspriserna ska uppdateras varje kalenderkvartal samt att beräkningen för bränsleförbrukningen ska utgå från ett urval personbilsmodeller som är jämförbara åtminstone i fråga om vikt och effekt, men som använder olika bränslen.

Vidare följer det av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser visas i informationssyfte. Det framgår inte närmare av direktivet vilka ytterligare drivmedelstyper som ska presenteras. Kommissionen har, som tidigare nämnt, i samband med införlivandet av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU tillsatt en arbetsgrupp som har arbetat fram en rekommendation om hur artikeln ska tolkas.¹² Av rekommendationen framgår det att naturgas, vätgas, el, gasol, bensin och diesel bör presenteras i jämförelsen.¹³ Konsumentverket föreslår emellertid att naturgas, el, bensin, diesel, E85 och HVO100 ska presenteras i jämförelsen. Enligt Energimyndigheten dominerade diesel MK1 och bensin MK1 den totala drivmedelsmängden år 2019 följt av HVO100, fordonsgas¹⁴ och FAME100. Leveranserna av E85 har minskat sedan 2012, men under 2019 ökade mängden något.¹⁵

¹² Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

¹³ Se avsnitt 1.2, Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

¹⁴ Fordonsgasen kan innehålla både naturgas och biogas beroende på tankställe och tidpunkt.

¹⁵ Energimyndigheten, Drivmedel 2019, s. 3.

Härigenom föreskriver Konsumentverket att vätgas inte ska presenteras i jämförelsen, trots att vätgas uttryckligen nämns i artikel 7.3 i direktivet. Anledningen till det är att utbudet och efterfrågan på vätgas i Sverige när föreskriften skrivs är begränsad. Det finns enligt uppgift från Vätgas Sverige fem vätgastankstationer i Sverige.¹⁶ Konsumentverket har gjort en proportionell avvägning mellan utbud av respektive efterfrågan på drivmedlet och konsumentens behov av att få ta del av ett jämförelsevärde för det. Vidare finns det visst utrymme för att undanta vätgas i jämförelsen eftersom enhetspriserna enligt direktivet ska visas i ”*tillämpliga fall*”. Samma bedömning avseende vätgas har flera andra länder också gjort, exempelvis Finland.¹⁷ Konsumentverkets föreskrifter går inte utöver de skyldigheter som direkt följer av Sveriges anslutning till EU.

Konsumentverket har i största möjliga mån försökt att föreskriva med utgångspunkt i rekommendationen trots att rekommendationen i sig inte är rättsligt bindande. De avsteg som görs från rekommendationen är i den delen där det rekommenderas att höginblandade biodrivmedel samt syntetiska och parrafinska drivmedel inte bör räknas som ett alternativt drivmedel vid definitionen av hur många drivmedelstyper som en tankstation tillhandahåller. Konsumentverket tillåter att sådana drivmedel kan medräknas. Konsumentverket har gjort en proportionell avvägning avseende vilka tankstationer som ska omfattas av kravet på att lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel för att på så vis kunna inkludera fler tankstationer i föreskrifterna. I annat fall skulle endast 4,6 procent av tankstationerna i Sverige omfattas av kravet på att lämna information om enhetspriserna. Eftersom rekommendationen inte är rättsligt bindande går föreskriftsförslaget inte utöver vad som följer av Sveriges anslutning till EU.

Konsumentverket har fört en löpande dialog med branschen, och särskilt branschorganisationen Drivkraft Sverige, och försökt att lämna så klara besked som möjligt, så tidigt som möjligt, för att underlätta ett snabbt införlivande.

1.8 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU skulle ha varit implementerad av medlemsstaterna senast den 7 december 2020. Konsumentverket hade kunnat utfärda föreskrifter innan den angivna tidpunkten. På grund av avsaknaden av nationell prisinsamling har Konsumentverket behövt utreda var sådan statistik först och främst bör finnas. Det skulle därför inte ha varit praktiskt möjligt för tankstationsägarna att efterleva föreskrifterna utan att prisstatistik fanns att

¹⁶ Uppgifter hämtade från <https://www.vatgas.se/tanka/>

¹⁷ Traficom, Uppgifter som ska lämnas om jämförelsepriser för alternativa bränslen, TRAFICOM/166286/03.04.03.00/2020.

inhämta från officiellt håll. Därav har införlivandet av föreskriften dröjt. Det är dock nödvändigt att föreskriften träder i kraft snarast möjligt och Konsumentverket har fört en löpande dialog med berörd branschorganisation för att kunna underlätta en snabb implementering.

Det finns ett identifierat behov av informationsinsatser mot konsument. Det kommer att ske genom att konsumenten i informationen på tankstationen hänvisas till mer information på Konsumentverkets webbplats [Bilsva.se](https://www.bilsva.se). Webbplatsen kommer att uppdateras och tillhandahålla kompletterande information om:

- Metoden som använts för att beräkna enhetspriserna per 100 km,
- Hur de genomsnittliga bränslepriserna har samlats in och bestämts,
- Referensfordonens bränsleförbrukning och
- Drivmedlens enhetspriser per 100 km.

Konsumentverket bedömer att den information till konsument som lämnas på [Bilsva.se](https://www.bilsva.se) är tillräcklig.

Konsumentverket föreslår att föreskrifterna träder i kraft den 1 oktober 2021 under förutsättning att frysningsperioden i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter har löpt ut.

1.9 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

De företag som berörs av föreskrifterna har beskrivits ovan i avsnitt 1.6.2. Aktörerna som berörs verkar i den svenska drivmedelsbranschen och innefattar enligt uppgift från branschorganisationen Drivkraft Sverige omkring 2 700 tankstationer. Det är fyra stora drivmedelsleverantörer som dominerar den svenska marknaden.¹⁸ Enligt föreskriftsförslaget omfattas bemannade tankstationer som säljer minst tre drivmedelstyper varav minst ett är ett alternativt drivmedel. Kravet på att lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel åläggs dock den enskilde tankstationsägaren.

De företag som föreslås omfattas av föreskrifterna bedöms vara de som driver medelstora till stora tankstationer. Enligt uppgift från Drivkraft Sverige bör det till största delen röra sig om så kallade flaggskeppsstationer som utgör försäljningsställen för motorbränsle med butik och som inte sällan tillhandahåller bilrelaterad service. Enligt Drivkraft Sverige fanns det 793 så

¹⁸ Statens Energimyndighets promemoria, miljöinformation om drivmedel s, 25.

kallade ”servicestationer” år 2020¹⁹ och 58 ”bensinstationer” år 2020²⁰. Med anledning av att sådana tankstationer som tillhandahåller ytterligare service än vad obemannade tankstationer med färre drivmedelstyper gör, bör föreskrifterna i större utsträckning träffa medelstora till stora företag. Företag som driver tankstationer med ett flertal drivmedelsprodukter samt annan bilrelaterad service bör också ha en större omsättning, vilket indikerar storleken på företagen.

Det är därefter svårt att uppskatta hur många av de bemannade tankstationerna som kommer att omfattas av föreskriften eftersom det finns svårigheter i att söka ut vilka drivmedelstyper som tillhandahålls på varje tankstation. Enligt uppgift från Drivkraft Sverige bör röra sig omkring 600 tankstationer som är medlemmar. Ungefär 30 procent av drivmedelsföretagen är inte anslutna till branschorganisationen Drivkraft Sverige, vilket indikerar att det i slutändan rör sig om något fler än 600 tankstationer som utgör bemannade tankstationer som säljer minst tre drivmedel varav minst ett alternativt.²¹ Det bör innebära att cirka 20 procent av alla tankstationer i Sverige kommer att omfattas av föreskrifterna.

1.10 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Tidsåtgången är svår att kvantifiera, men kommer sannolikt primärt bestå av tiden för att utforma och producera informationen i tryckt material samt på bildskärmar på tankstationerna. För det fall tankstationen inte har en egen kommunikatör eller anställd som kan utforma det tryckta materialet kommer det att innebära tidsåtgång i form av att ge uppdraget till annan. Att utforma en poster eller affisch utefter kraven i föreskrifterna beräknas till fyra arbetstimmar. Kostnaden för att anlita en extern person för uppdraget att initialt utforma informationen uppskattas kosta cirka 500 kronor per debiterad timme.

Det finns däremot en möjlighet för tankstationsägarna att skriva ut en PDF från Konsumentverkets webbplats, vilket innebär att det administrativa arbetet och kostnaderna kan minimeras om så önskas. Som angivits i avsnitt 1.6.2 rör det sig endast om administrativa kostnader för papper samt bläckpatron för utskrift en gång varje kvartal.

Den administrativa kostnaden och bördan för att löpande underhålla informationen bedöms också som liten, oavsett hur tankstationsägaren väljer

¹⁹ Definieras som större försäljningsställe för motorbränsle med butik och bilrelaterad service.

²⁰ Definieras som försäljningsställe med flera pumpar och butikslokal.

²¹ Drivkraft Sveriges webbplats, se <https://drivkraftsverige.se/statistik/forsaljningsstallen/>

att presentera informationen. Konsumentverket kan konstatera att det redan idag finns ett antal informationskrav på tankstationer, till exempel miljöinformation om drivmedel²² och märkning av drivmedel²³. Företagen bör därför redan ha utarbetade rutiner för att presentera samt uppdatera information på tankstationer. En del av informationen enligt föreskrifterna ska justeras på årlig basis, vilket innebär att ändring av annan information på tankstationen kan göras samtidigt. Det kan minska den administrativa bördan och kostnaderna för införlivandet och att löpande underhålla informationen.

Av föreskrifterna och Kommissionens genomförandeförordning (2018/732) framgår att enhetspriserna ska uppdateras var tredje månad. Eftersom inhämtning av den data som ligger till grund för det genomsnittliga bränslepriset finns att hämta hos Konsumentverket, bedöms förslaget ha minimal arbets- och tidsåtgång för tankstationsägarna. Likaså kommer information om vilken genomsnittlig bränsleförbrukning som ska användas för respektive drivmedelstyp och bränsleförbrukning att kunna hämtas på Konsumentverkets webbplats. Bränsleförbrukningen ska beräknas från de tre flest nyregistrerade fordonen föregående år för respektive drivmedelstyp. Denna beräkning görs av Trafikanalys för drivmedelstyperna el, gas, diesel och bensin. För fordon som drivs på E85 och HVO100 kommer Konsumentverket att sammanställa referensfordon. Enligt rekommendationen ska de genomsnittliga fordonens bränsleförbrukning uppdateras årligen. I och med att den data som de bemannade tankstationerna behöver för att kunna lämna information om enhetspriserna finns att hämta på Konsumentverkets webbplats är den administrativa bördan i form av tidsåtgång för drivmedelsföretagen att ta del av informationen i denna del inte nämnvärd.

Se avsnitt även 1.6 avseende:

- vad regleringen innebär för företagens övriga kostnader,
- vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen.

1.11 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Konsumentverkets bedömning är att föreskriften inte kommer att påverka konkurrensförhållandena för företagen, varken inom Sverige eller EU. I avsaknad av nationell prisstatistik på drivmedelsområdet föreslår Konsumentverket att myndigheten på egen hand samlar in information om pris från några av de största drivmedelsleverantörernas webbplatser.

²² Statens energimyndighets föreskrifter om skyldighet att ge konsumenter miljöinformation om drivmedel (STEMFS 2021:1) som träder i kraft 1 oktober 2021.

²³ Transportstyrelsens föreskrifter om krav på information om tankning eller laddning av motorfordon (TSFS 2020:92).

Informationen sammanställs och publiceras öppet på Konsumentverkets webbplats. De genomsnittliga drivmedelspriserna som ska presenteras på tankstationerna är således ett nationellt genomsnittsvärde utifrån de listpriser som bolag själva tillhandahåller publikt på sina webbplatser. Syftet är att eftersträva ett så rättvisande nationellt genomsnittspris som möjligt trots avsaknad av nationell prisstatistik. Jämförelsevärdena som ska presenteras på de bemannade tankstationerna ska vara densamma oavsett tankstation. Enhetspriserna utgör nationella genomsnittliga priser varför Konsumentverket bedömer att informationen om pris inte påverkar bolagens konkurrensförhållanden. Det är således inte en gemensam faktisk prissättning utan endast ett genomsnittligt jämförelsevärde av de prisuppgifter som samlas in.

Att vissa företag har en skyldighet att lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel bör inte medföra någon konkurrensfördel eftersom alla företag, oavsett om de omfattas av föreskrifterna, kan få tillgång till informationen som ska presenteras på tankstationerna och på frivillig basis lämna den.

Syftet med föreskriftsförslaget är att möjliggöra för konsumenter att kunna jämföra olika drivmedels relativa kostnader, såväl fossila som förnybara drivmedel. Föreskrifterna ska följas av alla näringsidkare som omfattas av dessa. Berörda drivmedelsföretag som omfattas av kraven på denna marknad bedöms lika. Bedömningen av de tankstationer som ska undantas från informationskravet har inte gjorts baserat på vilket företag eller varumärke som tankstationen tillhör. Urvalet har utarbetats efter ett objektiva krav på hur många drivmedelstyper som drivmedelsföretaget tillhandahåller till konsument. De tankstationer som undantas från kravet är således lika oavsett vilken drivmedelsleverantör som tankstationen tillhör. Konkurrensen sker därför på lika villkor.

1.12 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Regleringen kan ur ett miljömässigt perspektiv komma att påverka drivmedelsföretagen och bilhandelsföretagen (inklusive generalagenter) såtillvida att konsumenten vid köp av fordon kan bli mer benägna att köpa ett fordon som inte helt drivs på fossila bränslen för det fall det alternativa drivmedlet visar sig ha en lägre relativ kostnad än det fossila. Tankstationer som endast tillhandahåller fossila drivmedel kan i framtiden komma att missgynnas av förslaget eftersom konsumenter kan bli mer benägna att handla andra förnybara drivmedel.

Värt att nämna är även att informationen om enhetspriserna riskerar i vissa fall att slå fel eftersom artikel 7.3 i direktivet 2014/94/EU endast tar hänsyn till

fordonens förbrukning och inte CO₂-utsläpp. Det finns drivmedel som betraktas som ett alternativ drivmedel, men vars främsta miljöegenskap ligger i minskade utsläpp. Det innebär att några alternativa drivmedel kommer att få ett högre enhetspris per 100 km än fossila drivmedel eftersom enhetspriserna främst visar den ekonomiska aspekten i val av drivmedel.

En annan identifierad risk är att konsumenter jämför enhetspriset för ett visst drivmedel med det pris som konsumenten betalar för tankningen. Det kan skapa irritation hos konsumenten om det pris som konsumenten faktiskt betalar för tankningen är dyrare än det nationella genomsnittsvärdet där irritationen kan övervältras på tankstationens personal. Konsumentverket bedömer däremot risken som liten eftersom enhetspriserna inte är direkt jämförbara med det pris som konsumenten betalar för tankningen. Enhetspriser uttrycks i krona per 100 km och försäljningspriset i krona per konventionell enhet. Det är dock av vikt att konsumenten inte riskerar att uppfatta genomsnittsvärdet som ett försäljningspris som ska anges enligt PIL. Det kan finnas en potentiell möjlighet att regleringen kan påverka prissättningen av de drivmedel som omfattas av jämförelsen eftersom företag ur ett marknadsföringsperspektiv i vissa fall kan antas vilja prissätta drivmedlet lägre än genomsnittsvärdet.

1.13 Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

De företag som omfattas av föreskrifterna ska driva bemannade tankstationer samt tillhandahålla minst tre drivmedel, varav minst ett alternativt sådant. Genom denna avgränsning bör de mindre tankstationerna inte omfattas av kravet på att lämna information om enhetspriser. Konsumentverket bedömer därför att förslaget inte medför att särskild hänsyn behöver tas till små företag, särskilt inte eftersom Konsumentverket kommer att tillhandahålla all nödvändig information genom en färdig nedladdningsbar PDF som behövs för att uppfylla kraven i föreskriften om små företag i undantagsfall ändå träffas. Det bör därför finnas goda möjligheter även för små företag att uppfylla kraven enligt föreskrifterna samtidigt som det inte innebär någon nämnvärd ekonomisk kostnad eller administrativ börda.

Kontaktpersoner

Vid frågor är ni välkomna att kontakta:

Charlotte Söderlund, tel: 054-19 40 77
E-post: Charlotte.soderlund@konsumentverket.se

Gustaf Danielsson, tel: 054-19 42 02
E-post: Gustaf.danielsson@konsumentverket.se

Remisspromemoria

KOVFS 2021:XX

Information om enhetspriser för alternativa drivmedel

Sammanfattning

Av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU följer att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser för alternativa drivmedel visas i informationssyfte.

Konsumentverket föreslår med stöd av 10 § förordning (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel att utfärda föreskrifter om skyldighet att vid tankstationer tillhandahålla information om enhetspriser för relevanta drivmedel.

Enligt Konsumentverkets förslag till föreskrifter ska det på bemannade tankstationer finnas information om nationella enhetspriser för drivmedel. Syftet är att konsumenter lättare ska kunna jämföra den relativa kostnaden för olika drivmedel. Informationen föreslås presenteras i tabellform där enhetspriser för varje drivmedelstyp visas i nedåtgående riktning. Informationen ska lämnas på tankstationen i närheten av pumpanordningen, i anslutning till tankstationens butiksentré eller i tankstationens butik. Informationen ska vara väl synlig och får inte vara vilseledande eller förvirrande för konsumenterna.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

Innehåll

REMISSPROMEMORIA.....	1
Sammanfattning	2
1 INLEDNING	4
1.1 Kort bakgrund	4
1.2 Något om den rättsliga regleringen av marknadsföring	4
2 FÖRESKRIFTERNA	5
2.1 Inledning	5
2.2 Inledande bestämmelser	5
2.2.1 Tillämpningsområde	5
2.2.2 Definitioner	8
2.3 Beräkning	8
2.3.1 Enhetspriser.....	8
2.3.2 Referensfordon	9
2.4 Information	11
2.4.1 Utformning	11
2.4.2 Drivmedel i jämförelsen	12
2.4.3 Placering och storlek.....	13
2.4.4 Uppdatering	14
2.4.5 Information på webbplats	14
2.5 Ikraftträdande	14

1 Inledning

1.1 Kort bakgrund

Direktiv 2014/94/EU har till stor del införlivats i svensk rätt genom lagen (2016:915) och förordningen (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel. Av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU följer att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser visas i informationssyfte. Genom förordningen fick myndigheten bemyndigande att utfärda föreskrifter och utöva tillsyn över informationsbestämmelsen. Av 10 § förordning (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel framgår att Konsumentverket får meddela föreskrifter om skyldighet att vid tankstationer tillhandahålla information om enhetspriser för andra relevanta drivmedel.

Genom dessa föreskrifter förslås direktivets krav införlivas i svensk rätt.

1.2 Något om den rättsliga regleringen av marknadsföring

Regler om marknadsföring återfinns i första hand i marknadsföringslagen (2008:486), MFL. Enligt 5 § MFL ska all marknadsföring stämma överens med god marknadsföringssed.

Med begreppet god marknadsföringssed avses god affärssed eller andra vedertagna normer som syftar till att skydda konsumenter och näringsidkare vid marknadsföring av produkter. Med god affärssed avses i huvudsak det utomrättsliga normsystem som har utvecklats inom näringslivet, främst Internationella Handelskammarens (ICC) regler för reklam, men även andra uppförande- och branschkode. Även god yrkessed och andra vedertagna normer för marknadsföring innefattas i begreppet god marknadsföringssed. Därmed avses bl.a. speciallagstiftning, Konsumentverkets föreskrifter och allmänna råd, patent- och marknadsdomstolarnas praxis samt andra internationellt vedertagna normer inom ramen för lagens syfte.¹ Marknadsföring får därutöver inte vara lagstridig, genom att exempelvis bryta mot ett EU-direktiv. Marknadsföring som strider mot god marknadsföringssed är, enligt 6 § MFL, otillbörlig om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

En näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får, enligt 23 § MFL, förbjudas att fortsätta med denna eller med någon liknande åtgärd. Ett förbud

¹ Se prop. 2007/08:115 s. 69-70.

enligt 23 § eller ett åläggande enligt 24 § ska, enligt 26 § MFL, förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt. I fall som inte är av större vikt får Konsumentombudsmannen enligt 28 § MFL meddela förbuds- och informationsförelägganden och bestämma att de ska gälla omedelbart.

2 Föreskrifterna

2.1 Inledning

Nedan sker en genomgång av förslag till föreskrifter om information om enhetspriser för alternativa drivmedel. Föreskrifterna lämnas som bilaga. Kommentarer till föreslagna föreskrifter sker i kronologisk ordning och Konsumentverket redogör där för vilka överväganden som har gjorts för respektive del.

2.2 Inledande bestämmelser

2.2.1 Tillämpningsområde

Det bör inledningsvis nämnas att artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EUs lydelse innehåller begränsad vägledning om informationens omfattning och utformning. I syfte att uppnå en enhetlig reglering inom unionen tillsattes en arbetsgrupp som har arbetat fram en rekommendation.² Den innehåller rekommendationer angående hur informationen på tankstationerna bör presenteras, placeras samt vilka tankstationer som bör omfattas av informationskravet. Rekommendationen är i sig inte bindande, men för att uppnå syftet med artikeln och en enhetlighet inom unionen är Konsumentverkets bedömning att den bör genomföras i den mån det är lämpligt och möjligt.

Av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU framgår att information om enhetspriser för alternativa drivmedel ska lämnas vid tankstationer där det anses "lämpligt". Det framgår inte närmare av direktivets ordalydelse vilka tankstationer som anses lämpliga. Skrivningen får enligt Konsumentverkets bedömning anses innebära att varje medlemsstat behöver göra en proportionell avvägning avseende vilka tankstationer som ska omfattas av kravet på att lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel.

Närmare vägledning om vilka tankstationer som bör omfattas av kravet kan hämtas i rekommendationen som anger att obemannade stationer bör

² Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>)

undantas med hänsyn till de initiala kostnaderna för att efterleva reglerna samt mot bakgrund av att informationen ska uppdateras kontinuerligt.³

Rekommendationen uppställer ett krav på att de bemannade tankstationerna ska sälja minst tre drivmedelstyper, varav minst ett ska vara ett alternativt drivmedel. Antalet tankstationer som omfattas av föreskriften bör enligt rekommendationen inte underskrida 10 procent av det totala antalet tankstationer i varje medlemsstat.

Om Konsumentverket skulle följa det alternativ som föreslås i rekommendationen fullt ut skulle endast en mindre andel av Sveriges tankstationer omfattas av föreskriften. Enligt uppgifter från branschorganisationen Drivkraft Sverige finns det i Sverige 793 stycken ”serviceanläggningar”, 1850 stycken ”automatstationer” och 58 stycken ”bensinstationer”.⁴ Med ”serviceanläggningar” avses större försäljningsställe för motorbränsle med butik- och bilrelaterad service. Vad gäller begreppet ”automatstation” avses ett obemannat försäljningsställe där kunden endast kan betala via en automat. Butikslokal eller lokal i anslutning till butik, garage och liknande omfattas inte. Med ”bensinstationer” menas försäljningsställe med flera pumpar och butikslokal. Enligt uppgifter från Tillväxtverket finns det cirka 3700 drivmedelsanläggningar i Sverige. I den siffran räknas anläggningar för tunga fordon samt sjömackar. Uppgifterna kan tillsammans användas för att få en indikation på hur många tankstationer som kan omfattas av föreskriften.

Konsumentverket kan konstatera att nästan två tredjedelar av de tankstationer som finns i Sverige utgör ”automatstationer” som vilka enligt rekommendationen skulle undantas från informationskravet. De tankstationer som därmed återstår är bemannade stationer, som dessutom måste saluföra minst tre drivmedel varav ett ska vara ett alternativt sådant. Rekommendationens förslag utesluter härigenom många tankstationer i Sverige.

Vid bedömningen av vad som utgör ett alternativt drivmedel hänvisas i rekommendationen till definitionerna i artikel 2 i direktiv 2014/94/EU. Drivmedelstyperna som nämns är el, väte, biodrivmedel enligt definitionen i artikel 2 i) i direktiv 2009/28/EG⁵, syntetiska och paraffiniska bränslen, naturgas, inbegripet biometan i gasform (komprimerad naturgas – CNG) och flytande form (flytande naturgas – LNG) och gasol (LPG). Av rekommendationen framgår dock att höginblandade biodrivmedel samt syntetiska och paraffiniska drivmedel inte bör räknas som alternativa

³ Se avsnitt 4, Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

⁴ Se Drivkraft Sveriges statistik på sin webbplats: <https://drivkraftsverige.se/statistik/forsaljningsstallen/>

⁵ Har ersatts av RED II (EU 2018/2001).

drivmedel. Anledningen är att det saknas tillförlitlig WLTP⁶-data avseende dessa drivmedel och Konsumentverket är medvetet om denna brist.

Om rekommendationen i denna del till fullo skulle följas innebär det att flera vanligt förekommande drivmedel inte får räknas med vid bedömningen av hur många alternativa drivmedel⁷ som tankstationer tillhandahåller. Enligt rekommendationens förslag skulle endast el och fordonsgas kunna medräknas. Förvisso tillhandahåller allt fler tankstationer idag el som drivmedel, men rekommendationens förslag riskerar att för svensk del innebära att antalet tankstationer som omfattas av föreskriften inte når upp till 10 procent av det totala antalet tankstationer i Sverige. Enligt uppgift från Drivkraft Sverige är antalet stationer som har tre drivmedelstyper varav minst ett definieras som ett alternativt (inräknat el, vätgas, fordonsgas eller gasol) cirka 125 stycken. Konsumentverket konstaterar att det motsvarar 4,6 procent av det totala antalet tankstationer i Sverige.

Konsumentverket har fått uppfattningen att Sverige har ett relativt högt antal automatstationer jämfört med andra EU-länder, vilket kan motivera att frånga rekommendationen i denna del. Konsumentverket anser att det bör göras en proportionerlig avvägning avseende vilka tankstationer som ska omfattas av föreskriften och föreslår därför att frånga rekommendationen i den del som anger att höginblandade biodrivmedlen samt syntetiska och paraffiniska bränslen inte får räknas med som alternativa drivmedel vid bedömningen av vilka tankstationer som ska omfattas av informationskravet. Därmed säkerställs att fler tankstationer omfattas av föreskriften. Konsumentverket förutspår att det kan komma frågor hur en drivmedelstyp för detta ska beräknas. Samtliga kvaliteteter av drivmedelstypen ska räknas som en drivmedelstyp. Till exempel ska E5 och E10 räknas som en drivmedelstyp (bensin).

I skälen till direktivet framgår att syftet med regleringen är att lättfattlig och lätt jämförbar information om priser för olika bränslen skulle kunna spela en viktig roll i att göra det möjligt för fordonsanvändare att bättre värdera den relativa kostnaden för olika bränslen som finns på marknaden. Om endast ett fåtal tankstationer i Sverige skulle omfattas av kravet på att lämna information om enhetspriser för alternativa drivmedel skulle konsumentskyddet samt syftet bakom artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU kunna gå förlorat. Konsumentverket föreslår i likhet med rekommendationens förslag, att bemannade stationer som säljer minst tre bränsletyper, varav minst utgör ett alternativt drivmedel, ska omfattas av kravet.

Enligt uppgift från Drivkraft Sverige bör det enligt denna avgränsning röra sig om omkring 600 medlemsstationer. Av totalt 2 760 tankstationer är det ungefär 30 procent som inte är anslutna till branschorganisationen Drivkraft

⁶ Står för "Worldwide Harmonized Light Vehicle Test Procedure".

⁷ Enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv 2014/94/EU.

Sverige, vilket talar för att det kan röra sig om något fler än 600 tankstationer som kan komma att träffas av föreskrifterna. Detta innebär att cirka 20 procent av alla tankstationer i Sverige kommer att omfattas av föreskrifterna, vilket medför att rekommendationens förslag uppfylls. Genom denna avgränsning bedömer Konsumentverket att det kan säkerställas att fler tankstationer omfattas av kravet och att fler konsumenter nås av informationen om enhetspriser för alternativa drivmedel.

2.2.2 Definitioner

Bemannad tankstation

Konsumentverket föreslår att bemannade tankstationer definieras som ett försäljningsställe för påfyllning av drivmedel till vilka konsumenter har allmän tillgång med tillhörande butikslokal. Med denna skrivning avser Konsumentverket att förtydliga att det rör sig om publika tankstationer i den mening att det är för konsumenter tillgängliga tankstationer samt att tankstationen ska vara bemannad.

Konventionell enhet

Definieras i föreskriften som en enhet som i stor utsträckning används vid försäljning av respektive drivmedel och är vedertagen. Som exempel kan nämnas att bensinprodukter säljs i pris per liter.

Bränsleförbrukning

I 1 kap. 2 § i föreskrifterna anges att bränsleförbrukningen ska utgå från fordonets EU-typgodkännande vid blandad körning och syftar på de referensfordon som ska användas i beräkningen. Bränsleförbrukningen fastställs genom respektive referensfordons uppmätta WLTP-värde vid blandad körning. Hur dessa värden närmare bestämt fastställs, det vill säga vilka konkreta värden som i testcykeln anges, omfattas inte av Konsumentverkets uppdrag och föreskriften berör därför inte denna fråga.⁸

2.3 Beräkning

2.3.1 Enhetspriser

I maj 2018 antog Europeiska kommissionen en genomförandeförordning om en gemensam metod för jämförelse av enhetspriser för alternativa drivmedel i enlighet med direktiv 2014/94/EU. Den gemensamma metoden för jämförelse av enhetspriser ska enligt artikel 1 i Kommissionens genomförandeförordning (2018/732) baseras på priser som uttrycks som belopp i tillämplig valuta per 100 km. Informationen om det genomsnittliga bränslepriset ska enligt förordningen justeras varje kalenderkvartal. I enlighet med

⁸ Transportstyrelsen är relevant myndighet för frågan.

genomförandeförordningen föreslår Konsumentverket i föreskrifterna att enhetspriser för aktuella drivmedelstyper ska presenteras i svenska kronor per 100 km.

De enhetspriser som avses i jämförelsen är inte att jämföra med de prisuppgifter som omfattas av prisinformationslagen (2004:347), PIL. Det pris som PIL tar sikte på är framför allt det pris en konsument ska betala för en produkt exempelvis det pris som konsumenten faktiskt betalar för drivmedlet i samband med tankning. Enhetspriset är endast ett genomsnittligt värde av de priser som tillämpats de senaste tre månaderna för ett visst drivmedel. Det har således ingen koppling till det pris som konsumenten faktiskt betalar i samband med tankning, utan ska endast ses som ett genomsnittsvärde som ska anges i informationssyfte.

Samtliga tankstationer som omfattas av kraven kommer således att visa samma enhetspriser (genomsnittsvärden) som i möjligaste mån motsvarar ett nationellt genomsnittspris för respektive drivmedel. I avsaknad av nationell prisstatistik på drivmedelsområdet föreslår Konsumentverket att myndigheten på egen hand samlar in information om pris från några av de största drivmedelsleverantörernas webbplatser. Informationen sammanställs och publiceras öppet på Konsumentverkets webbplats. Informationen som inhämtas kommer att utgå från de priser som bolagen själva anger på sina webbplatser, i regel listpriser. Konsumentverket är medvetet om att de angivna listpriserna inte alltid tillämpas samt att det finns lokala avvikelser. Syftet är att eftersträva ett så rättvisande nationellt genomsnittspris som möjligt.

För att underlätta för branschen kommer all nödvändig information om pris och uppgifter om aktuella referensfordons bränsleförbrukning att kunna hämtas från Konsumentverket.se. På webbplatsen kommer det också att finnas kompletterande information om hur priserna närmare har samlats in.

2.3.2 Referensfordon

För att priserna ska kunna sättas i relation till bränsleförbrukning behöver också nationella genomsnittliga fordon tas fram, så kallade referensfordon.

I rekommendationen föreslås att medlemsstaterna bör utgå från det bästsäljande fordonsegmentet i varje medlemsstat.⁹ Konsumentverket kan först och främst konstatera att det saknas en enhetlig och fastställd segmentsdefinition på EU-nivå. Syftet med rekommendationen får dock anses vara att identifiera ett vanligt fordon i Sverige för varje bränsletyp för att få fram ett så genomsnittligt resultat som möjligt i form av vikt och effekt. För att öka noggrannheten i beräkningarna och för att säkerställa jämförbarheten,

⁹ Se avsnitt 1.1, Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

föreslås enbart vissa fordon beaktas i framtagandet av referensfordonen. Följande fordonstyper nämns i rekommendationen: enbränslefordon (flytande, gas), rena elfordon (PEV) och bränslecellsfordon (FCV). Enligt rekommendationen bör exempelvis hybridfordon inte beaktas vid bestämmandet av referensfordonen på grund av att dessa inte anses ha tillförlitliga data vad gäller deras bränsleförbrukning.

Vid bedömningen av vilka referensfordon som ska användas vid beräkning av enhetspriserna avser Konsumentverket att följa rekommendationen. I den anges att medlemsstaterna bör utgå från det bästsäljande fordonssegmentet i landet varefter de topp tre bästsäljande fordonen inom det segmentet väljs ut för varje bränsletyp.

I avsaknad av en enhetlig segmentsdefinition har Konsumentverket valt att utgå från vilken karosserityp som har flest antal nyregistreringar i Transportstyrelsens vägtrafikregister föregående kalenderår. Konsumentverket bedömer att de fordon som nyregistrerats flest gånger föregående år återspeglar vilka fordon som introducerats och köpts i Sverige. Syftet med artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU är enligt skälen att lättfattlig och lätt jämförbar information om priser för olika bränslen skulle kunna spela en viktig roll i att göra det möjligt för fordonsanvändare att bättre värdera den relativa kostnaden för olika bränslen på marknaden. Eftersom marknaden för både fordon och drivmedel utvecklas snabbt finns det ett behov av referensfordonen som används i beräkningen ger en rättvis bild av vilka fordon som ökar i popularitet i Sverige. Referensfordonen ska också motsvara ett urval personbilar som är jämförbara, åtminstone i fråga om vikt och effekt, men som använder olika bränslen. Referensfordonen föreslås bestämmas utifrån den karosserityp som nyregistrerats flest gånger hos Transportstyrelsen föregående kalenderår. Referensfordonets bränsleförbrukning ska då beräknas som ett genomsnitt av de tre fordonsmodeller som nyregistrerats flest gånger i Transportstyrelsens vägtrafikregister föregående kalenderår. Den genomsnittliga bränsleförbrukningen av dessa fordonsmodeller utgör referensfordonets bränsleförbrukning. Om det för ett drivmedel inte finns underlag avseende tre fordonsmodeller kan urvalet för det referensfordonet utgöras av ett mindre antal fordonsmodeller.

Vad gäller referensfordon för etanolbilar (Flexible Fuel Vehicles) så fanns det under 2020 få nyregistrerade fordon.¹⁰ Det fanns vid tidpunkten för framtagandet av promemorian endast en bilmodell till nyförsäljning samtidigt som segmentet är så gott som obefintligt jämfört med andra segment. Det är därför inte möjligt att ta fram ett referensfordon på samma sätt som för övriga fordon med andra drivmedelstyper. Konsumentverket är dock medvetet om att etanolbilar tydligt minskat i antal bilar i trafik de senaste åren.

¹⁰ Enligt uppgift från Trafikanalys var det under 70 fordon.

Motsvarande svårighet finns för fordon som är godkända att köras på HVO100 eftersom det saknas uppgifter i vägtrafikregistret huruvida sådana fordon är godkända för HVO100. Det finns inte heller några utsläppsvärden angivna för körning på HVO100 i tillverkarnas data eftersom sådana fordon klassificeras som dieslbilar. Konsumentverket är dock angeläget om att fordon som kan framföras på HVO100 ändå ska presenteras i jämförelsen. Referensfordonet för detta drivmedel kommer därför att utgå från samma data som referensfordonet för diesel.

Konsumentverket har i föreskriftsarbetet samrått med Trafikanalys i syfte att få fram referensfordon för övriga drivmedelstyper (bensin, diesel, gas och eldrivna fordon) i enlighet med den av Konsumentverket föreslagna segmenteringen. Uppdatering av referensfordonen föreslås ske en gång årligen.

2.4 Information

2.4.1 Utformning

Konsumentverket föreslår att informationen om enhetspriserna ska presenteras i tryckt material eller på en digital bildskärm i tabellform i nedåtgående riktning. För de som önskar kan en färdig PDF med den aktuella informationen hämtas från Konsumentverkets webbplats, [konsumentverket.se](https://www.konsumentverket.se).

För de tankstationer som själva önskar utforma informationen kan följande nämnas. Enhetspriserna som ska visas i informationen är inte desamma som de faktiska priserna på de drivmedel som tankstationen saluför. Det är därmed viktigt att priserna i jämförelsen inte riskerar att sammanblandas med de faktiska priser som tankstationerna ska tillhandahålla enligt prisinformationslagen.

Konsumentverket kommer att publicera vilken karosserityp som legat till grund för framtagandet av referensfordonen. Syftet är att konsumenten ska få en förståelse för vilken fordonsstorlek som använts för beräkningen. Konsumenten kan då jämföra sin egen fordonstyp med fordonstypen i beräkningen för att kunna bedöma informationen om den relativa drivmedelskostnaden. Det är därför en fördel om karosseritypen anges i informationen.

Konsumentverket föreslår även i föreskrifterna att en standardiserad text ska anges i informationen i det tryckta materialet eller på bildskärmen. Syftet med standardtexten är att konsumenten ska få en förståelse för syftet med informationen samt tydliggöra att enhetspriserna i jämförelsen inte är detsamma som priset för drivmedlet som konsumenten tankar. Av standardtexten framgår vidare att konsumenten kan få mer information om föreskrifterna på Bilsvars webbplats.

2.4.2 Drivmedel i jämförelsen

Vid bedömning av vilka drivmedel som föreslås presenteras i jämförelsen kan Konsumentverket inledningsvis konstatera att det följer av artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU att när bränslepriser visas vid en tankstation ska, i tillämpliga fall och särskilt när det gäller naturgas och väte, en jämförelse mellan relevanta enhetspriser visas i informations syfte. Det framgår inte närmare av direktivet vilka ytterligare drivmedelstyper som ska presenteras. Av rekommendationen framgår däremot att naturgas, vätgas, el, gasol, bensin och diesel bör presenteras.¹¹ Att fossila drivmedel ska inkluderas är en förutsättning för att möjliggöra en jämförelse med andra drivmedel.

Konsumentverket föreslår att jämförelsen av enhetspriser vid tankstationen ska inkludera följande drivmedel:

- diesel,
- bensin,
- el,
- fordonsgas (naturgas/biogas),
- E85,
- HVO100.

Vid bedömningen av vilka drivmedelstyper som föreslås presenteras i informationen har Konsumentverket gjort en proportionell avvägning mellan utbud av respektive efterfrågan på drivmedlet och konsumentens behov av att få ta del av ett jämförelsevärde för drivmedlet.

Priset på el som används i jämförelsen föreslås baseras på hushållsel för ett genomsnittligt villahushåll, inklusive el och nätavgift, sammanställd genom inrapporterade uppgifter från Energimarknadsinspektionens tjänst Elpriskollen. Att tillhandahålla ett genomsnittligt pris för el är inte okomplicerat. Elpriserna på publika laddstationer för laddbara fordon kan debiteras per kWh, per minut, fast pris per laddning, genom månadsvisa laddabonnemang eller som en del av en parkeringstjänst. Vidare skiljer sig priserna på publika laddstationer mot de elpriser som tillämpas vid laddning i hemmet.

Konsumentverket har gjort följande överväganden. I rekommendationen öppnas det upp för möjligheten att presentera två priser, ett genomsnittligt pris för publika laddstationer och ett annat pris för laddning i hemmet. Om det saknas nationell statistik om vilka priser som tillämpas på publika laddstationer rekommenderas att endast presentera det genomsnittliga priset för hushållsel. Konsumentverket kan konstatera att Sverige saknar nationell

¹¹ Se avsnitt 1.2, Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

statistik för elpriset på publika laddstationer för laddbara fordon. Den största andelen av laddningarna av laddbara fordon sker enligt uppgift från Energimyndigheten dessutom i hemmet. Konsumentverket är medvetet om att priserna för el i jämförelsen därför kommer att bli något mer fördelaktiga ur ett prisperspektiv jämfört med övriga alternativa drivmedel. Samtidigt är det av vikt att drivmedelstypen inkluderas i jämförelsen då den svenska fordonsflottan domineras allt mer av eldrivna fordon.

Beträffande vätgas är Konsumentverkets bedömning att även om vätgas nämns i direktiv 2014/94/EU, föreslås den undantas från de obligatoriska bränslena i prisjämförelsen, eftersom utbudet och efterfrågan på vätgas i Sverige när föreskriften skrivs är begränsad. Det finns enligt uppgift från Vätgas Sverige fem vätgastankstationer i Sverige.¹² Konsumentverket föreslår också att gasol ska undantas jämförelsen eftersom utbudet och efterfrågan på gasol som drivmedel i Sverige får anses vara begränsad. Det finns något fler tankstationer som erbjuder gasol, men gasolen som säljs är normalt i tub eller flaskor. Det hindrar dock inte att drivmedelstyperna i framtiden kan komma att bli aktuella för föreskriften.

Vad gäller drivmedlet etanol (särskilt E85) kan Konsumentverket konstatera att drivmedelstypen inte nämns i rekommendationen som ett drivmedel som bör finnas med i jämförelsen. Konsumentverket föreslår dock att E85 ska inbegripas eftersom drivmedlet är vanligt förekommande på svenska tankstationer. Motsvarande bedömning har gjorts för drivmedlet HVO100.

2.4.3 Placering och storlek

Vad gäller placeringen av informationen kan Konsumentverket konstatera att det av rekommendationen framgår att tankstationen kan välja mellan tre alternativ avseende var på den bemannade tankstationen som informationen ska lämnas.¹³ De alternativ som i rekommendationen föreslås är:

- På eller i nära anslutning till pumpanordningen
- I nära anslutning till butiksentrén
- På en framträdande plats inuti butiken, exempelvis vid kassan

Konsumentverket föreslår i enlighet med rekommendationen att informationen ska lämnas på någon av ovanstående platser. Det är således möjligt att välja mellan ovanstående placeringar. Konsumentverket vill dock framhålla vikten av att informationen lämnas på en framträdande plats samt är väl synlig för konsumenten även vid en hastig anblick. Det föreslås att informationen om den lämnas i tryckt format ska vara minst i 210 × 297 mm (A4-format). Om

¹² Uppgifter hämtade från <https://www.vatgas.se/tanka/>

¹³ Se avsnitt 3, Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

informationen istället lämnas på en digital bildskärm ska storleken på informationen på bildskärmen minst motsvara 210 x 297 mm (A4-format). Vid bedömningen av hur väl synlig och framträdande informationen är kan typsnitt, teckenstorlek, färgsättning samt placering vara av betydelse. Informationen får inte heller vara vilseledande eller förvirrande för konsumenterna.

2.4.4 Uppdatering

Av föreskriften framgår att enhetspriserna i jämförelsen ska uppdateras varje kalenderkvartal. Att så ska göras framgår av Kommissionens genomförandeförordning (2018/732). Konsumentverket kommer därför att ha de uppdaterade enhetspriserna tillgängliga på Konsumentverkets webbplats varje nytt kvartal. Av föreskriften framgår att uppdatering av referensfordonen ska göras årligen och Konsumentverket kommer därför att uppdatera dessa med årligen med hjälp av Trafikanalys. Konsumentverket kommer även att tillhandahålla referensfordonens bränsleförbrukning på Konsumentverkets webbplats varje nytt kalenderår.

2.4.5 Information på webbplats

Slutligen anger rekommendationen att det bör finnas en onlineportal eller webbplats där mer information om enhetspriserna kan hämtas.¹⁴ På webbplatsen bör det finnas information om:

- Metoden som använts för att beräkna enhetspriserna per 100 km
- Hur de genomsnittliga bränslepriserna har samlats in och bestämts
- Referensfordonens bränsleförbrukning
- Drivmedlens enhetspriser per 100 km

Konsumentverket föreslår att myndigheten tillhandahåller information om föreskrifterna samt beräkningsgrunderna för enhetspriserna på Konsumentverkets webbplats Bilsva.se för de konsumenter som vill läsa mer.

2.5 Ikraftträdande

Artikel 7.3 i direktiv 2014/94/EU skulle implementerats av medlemsstaterna senast den 7 december 2020. Konsumentverket hade kunnat utfärda föreskrifter innan den angivna tidpunkten men i och med avsaknaden av prisinsamling på nationell nivå hade det inte varit praktiskt möjligt för tillhandahållare av drivmedel att efterleva föreskrifterna. Då det nu finns en praktisk lösning vad gäller prisinsamling är det angeläget att föreskrifterna träder i kraft snarast möjligt. Konsumentverket har fört en löpande dialog med

¹⁴ Se avsnitt 5, Programme Support Action (PSA): *Recommendation from the PSA on fuel price comparison Assisting Member States with the implementation of Article 7.3 of Directive 2014/94/EU (fuel price comparison)* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fb39725e-7007-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>).

branschorganisationen Drivkraft Sverige för att kunna underlätta en snabb implementering.

Konsumentverket föreslår därför att föreskrifterna träder ikraft den 1 oktober 2021 under förutsättning att frysningsperioden i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter har löpt ut.